

Neoficialus vertimas

ATNAUJINTAS TRANSNACIONALINIO ŠVIETIMO TEIKIMO GEROSIOS PRAKTIKOS KODEKSAS

PREAMBULĖ

Europos Tarybos ir UNESCO konvencijos dėl kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu, pripažinimo Europos regione (Europos Tarybos ir UNESCO Lisabonos pripažinimo konvencijos) Šalys,

suvokdamos sparčią transnacionalinio švietimo, pasižyminčio tokiais susitarimais ir partnerystės ryšiais tarp institucijų ir organizacijų, kurių studentai yra kitoje šalyje, negu studijas įgyvendinanti institucija, plėtrą ir jos poveikį aukštajam mokslui pasauliniu mastu, ypač Europos regione;

suvokdamos teisėto ir pripažinto transnacionalinio švietimo teikiamas galimybes, taip pat atkreipdamos dėmesį į iššūkius, kuriuos sukuria transnacionalinio švietimo institucijos ir programos, funkcionuojančios už bet kurios nacionalinės švietimo sistemos ribų;

žinodamos tai, kad transnacionalinis aukštasis mokslas sparčiai plečiasi, iš dalies dėl augančių ir, kaip atrodo, beribių naujų informacinių technologijų panaudojimo galimybių teikiant švietimo paslaugas sienų neturinčiame aukštojo mokslo pasaulyje;

įsitikinusios, kad nacionalinėms aukštojo mokslo sistemoms yra ir toliau bus patikima *inter alia* išsaugoti kultūrinę, socialinę, filosofinę ir religinę Europos regiono įvairovę ir taip pat tikimasi, kad jos skatins tarptautinį ir globalų bendradarbiavimą įvairiomis formomis;

teikdamos didelę svarbą aukštųjų mokyklų, užsiimančių transnacionaliniu švietimu, studijų programų ir teikiamų laipsnių kokybei;

atsižvelgdamos į tai, kad, nepaisant nustatytų švietimo paslaugų kūrimo ir teikimo procedūrų, aukštosios mokyklos turėtų laikytis tokių mokymo ir mokymosi standartų, kokių reikalauja šiandieninės ir ateities žinios, technologijos ir darbo rinka;

pripažindamos, jog transnacionalinių susitarimų pagrindu įgytų kvalifikacijų pripažinimo palengvinimas prisidės ir prie studentų, ir prie studijų programų tarp aukštųjų mokyklų ir aukštojo mokslo sistemų mobilumo;

atsižvelgdamos į Europos Tarybos ir UNESCO pripažinimo konvenciją, kurioje numatyta visa apimanti normatyvinė su akademinio pripažinimu susijusi sistema;

atsižvelgdamos į Bolonijos proceso tikslų ir principų sąlygotus pokyčius ir jų įtaką platesniam akademiniam bendradarbiavimui Europos regione;

atsižvelgdamos į kai kuriose siunčiančiųjų šalių aukštojo mokslo sistemose autoritetinių institucijų sukurtus ir stebimus Gerosios praktikos kodeksus ir Pareiškimus, tokius kaip:

- **Universities and their Students: Principles for the Provision of Education by Australian Universities. Iš: *Provision of Education to International Students. Code of Practice and Guidelines for Australian Universities.*** Australian Vice-Chancellors Committee (AVCC), 2005;

- **Principles for United States Accreditors Working Internationally: Accreditation of Non-United States Institutions and Programs.** Council for Higher Education Accreditation (CHEA), JAV, 2001;

- **Sharing Quality Higher Education Across Borders: A Statement on Behalf of Higher Education Institutions Worldwide.** Council for Higher Education Accreditation (CHEA), International Association of Universities (IAU), Association of Universities and Colleges of Canada (AUCC), 2005;

- **Code of Practice for the Assurance of Academic Quality and Standards in Higher Education. Iš: *Collaborative provision and flexible and distributed learning (including e-learning).*** The Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA), JK, 2004;

atsižvelgdamos taip pat į bendrai UNESCO ir OECD sukurtas *Guidelines for Quality Provision in Cross-border Higher Education*, 2005;

suvokdamos, kad kodeksai ir pareiškimai, sukurti siekiant pateikti regionines transnacionalinio švietimo veikimo sistemas, turi apimti ir priimančiųjų institucijų (arba sistemų), ir siunčiančiųjų institucijų (arba sistemų) poreikius;

taip pat *atsižvelgdamos* į Diplomo priedėlį, sukurtą bendradarbiaujant Europos Komisijai, Europos Tarybai ir UNESCO, siekiant suteikti papildomos informacijos, palengvinančios kvalifikacijų vertinimą ir pripažinimą;

įsitikinusios, kad tarptautinis ir globalus bendradarbiavimas tarp aukštojo mokslo sistemų ir institucijų turėtų būti paremtas etiniais principais ir vertybėmis;

suvokdamos būtinybę rasti bendrus praktinių pripažinimo problemų sprendimus Europos regione ir tarp šio regiono valstybių bei kitų pasaulio regiono valstybių dar globalesnėje aukštojo mokslo erdvėje;

suvokdamos būtinybę nuolat atnaujinti **Europos Tarybos ir UNESCO pripažinimo konvencijos** principų ir nuostatų įgyvendinimo mechanizmus, taip neatsilikant nuo naujovių bendradarbiaujant aukštojo mokslo srityje;

susitarė, kad reikia:

- **Gerosios praktikos kodekso** studijų programoms ir kitoms švietimo paslaugoms teikti transnacionalinių susitarimų pagrindus;
- **Užsienio kvalifikacijų vertinimo kriterijų ir procedūrų rekomendacijų**, siekiant įgyvendinti Gerosios praktikos kodeksą ir palengvinti kvalifikacijų, įgytų baigus transnacionalines studijų programas arba studijų dalykus, pripažinimą;
- šiuos dokumentus laikyti vienas kitą papildančiais ir palaikančiais.

I skyrius. Terminologija

Europos Tarybos ir UNESCO pripažinimo konvencijoje apibrėžtos sąvokos čia nėra vėl minimos ir šiame Gerosios praktikos kodekse turi tą pačią reikšmę, kaip ir Konvencijoje. Toliau abėcėlės tvarka pateiktos sąvokos turi tokią reikšmę:

Agentai

Trečiosios šalys, tokios kaip nepriklausomi agentai, tarpininkai ir už studentų paiešką atsakingi subjektai, kurie, sudarant transnacionalinio švietimo susitarimus, veikia kaip tarpininkautojai tarp kvalifikaciją teikiančių ir studijas įgyvendinančių institucijų. Agentas paprastai nedalyvauja teikiant švietimo paslaugas.

Susitarimas

Partnerių formaliai sudarytas dokumentas, kuriame išdėstyti visi bendradarbiavimo veiksmai tarp kvalifikaciją teikiančios ir studijas įgyvendinančios institucijų.

Kvalifikaciją teikianti institucija

Aukštoji mokykla, teikianti laipsnius ir išduodanti diplomus, pažymėjimus ar kitas kvalifikacijas.

Švietimo paslaugos

Studijų programa, studijų dalykas arba jo dalys, kuriuos sėkmingai baigus suteikiami kreditai arba kvalifikacija. Ši sąvoka apima ir tokias paslaugas kaip paruošiamieji ar įvadiniai moduliai, palengvinantys stojimą į atitinkamą studijų kursą, arba į profesinį tobulinimąsi orientuoti mokymo moduliai.

Partneriai

Kvalifikaciją teikiančios ir studijas įgyvendinančios institucijos, įtrauktos į transnacionalinio bendradarbiavimo susitarimus.

Studijas įgyvendinanti institucija

Institucija arba organizacija, vykdanči visą studijų programą ar jos dalį.

Transnacionaliniai susitarimai

Švietimo, teisinis, finansinis ar kitoks susitarimas, kurio pagrindu sudaromi (a) **bendradarbiavimo susitarimai**, pagal kuriuos kvalifikaciją teikiančios institucijos studijų programas, studijų kurso dalis arba kitas švietimo paslaugas vykdo arba teikia kita institucija-partnerė; (b) **nebendradarbiavimo susitarimai**, pagal kuriuos studijų programas, studijų kurso dalis arba kitas švietimo paslaugas tiesiogiai vykdo arba teikia kvalifikaciją teikianti institucija.

Transnacionalinis švietimas

Visi studijų programų ar studijų kursų grupių, ar švietimo paslaugų teikimo būdai ir formos (įskaitant nuotolinį mokymą), kai studijuojantieji yra kitoje šalyje negu kvalifikaciją teikianti institucija. Tokios programos gali priklausyti kitos valstybės, negu valstybė, kurioje jos vykdomos, švietimo sistemai arba gali būti vykdomos nepriklausomai nuo bet kurios nacionalinės sistemos.

II skyrius. Principai

1. Transnacionaliniai susitarimai turėtų būti nuodugnai parengti, įgyvendinami ir stebimi taip, kad padidintų aukštojo mokslo prieinamumą, visiškai atitiktų besimokančiųjų švietimo poreikius, prisidėtų prie jų pažintinio, kultūrinio, socialinio, asmeninio ir profesinio vystymosi ir atitiktų su aukštojo mokslu susijusius nacionalinius teisės aktus tiek priimančiosiose, tiek siunčiančiosiose šalyse. Jei sudaromi bendradarbiavimo susitarimai, jie turėtų būti rašytiniai ir teisiškai įpareigojantys susitarimai ar sutartys, kuriuose išdėstytos visų partnerių teisės ir pareigos.

2. Transnacionalinio švietimo programų akademinė kokybė ir standartai turėtų būti lygiaverčiai kvalifikaciją teikiančios institucijos (arba institucijų) programų akademinė kokybei ir standartams, jei tokie numatyti, ir atsižvelgti į kilmės šalies kokybės užtikrinimo kriterijus ir nuostatas ir (arba) akreditavimo sistemas, taip pat būti tinkamai priimančiosios šalies pripažinti arba kaip teisėta užsienio švietimo, arba kaip priimančiosios šalies švietimo sistemos dalis. Kvalifikaciją teikiančios institucijos, kaip ir studijas įgyvendinančios institucijos, yra atskaitingos ir visiškai atsakingos už kokybės užtikrinimą ir kontrolę. Procedūros ir nutarimai, susiję su pagal transnacionalinius susitarimus teikiamų švietimo paslaugų kokybe, turėtų būti pagrįsti skaidriais, sistemingai taikomais ir viešai nagrinėjamais konkrečiais kriterijais.

3. Transnacionalinių susitarimų pagrindu įkurtų institucijų veiklos nuostatos ir misija, jų valdymo struktūros ir mokymo bazė, taip pat konkrečių studijų programų, studijų kursų grupių ir kitų švietimo paslaugų **tiksiai, uždaviniai** ir **turinys** turėtų būti paskelbti ir prieinami paprašius siunčiančiosios ar priimančiosios šalies valdžios institucijoms arba paslaugos gavėjams.

4. Kvalifikaciją teikiančios institucijos, studijas įgyvendinančios organizacijos arba agento teikiama **informacija** būsimiems studentams ir transnacionalinių susitarimų pagrindu sukurtos studijų programos registruotiems studentams turėtų būti tinkama, tiksli, nuosekli ir patikima. Joje turėtų būti nurodymai studentams apie tai, kur kreiptis susidūrus su konkrečiomis problemomis, teikiant skundus ir apeliacijas. Kai programa vykdoma bendradarbiavimo susitarimų pagrindu, turėtų būti aiškiai apibrėžtas to susitarimo pobūdis ir šalių atsakomybė. Kvalifikaciją teikianti institucija atsako ir turėtų kontroliuoti ir stebėti jos vardu veikiančių agentų viešai pateikiamą informaciją, įskaitant pareiškimus apie bendradarbiavimo su agentais (partneriais) pobūdį, kvalifikacijų pripažinimą siunčiančiojoje šalyje ir, jei reikia, kvalifikacijų vietą atitinkamose kvalifikacijų sandarose.

5. Institucijų **personalas** arba transnacionalinių susitarimų pagrindu sukurtų programų dėstytojai turėtų būti aukštos kvalifikacijos specialistai, turintys mokymo, mokslinės ir kitos profesinės patirties. Kvalifikaciją teikianti institucija turėtų užtikrinti, kad turi efektyvių priemonių jos programas vykdančio personalo profesionalumui įvertinti.

6. Transnacionalinio švietimo susitarimai turėtų skatinti studentų ir personalo supratimą bei žinias ir apie kvalifikaciją teikiančių institucijų šalis, ir apie priimančiosios šalies **kultūrą ir papročius**.

7. Kvalifikaciją teikianti institucija turėtų būti atsakinga už **agentus**, kuriuos ji arba institucijos-partnerės įgalioja veikti institucijos vardu. Institucijos, kurios naudojami agentų paslaugomis, turėtų su jais pasirašyti teisiškai įpareigojančius susitarimus arba sutartis, kuriuose aiškiai nurodomas agentų vaidmuo, atsakomybė, perduodamos veikimo galios, taip pat stebėsenos, arbitražo ir sutarties nutraukimo nuostatos. Šie susitarimai arba sutartys turėtų padėti išvengti interesų konfliktų, taip pat ginti studentų teises, susijusias su studijomis.

8. **Kvalifikaciją teikiančios institucijos** turėtų būti atsakingos už kvalifikacijų suteikimą baigusiems transnacionalinių studijų programoms. Jos turėtų teikti aiškią ir skaidrią informaciją apie kvalifikacijas pasinaudodamos Diplomo priedėliu, taip palengvindamos kvalifikacijų vertinimą kompetentingoms pripažinimo institucijoms, aukštosioms mokykloms, darbdaviams ir kitiems subjektams.

9. Studentų **priėmimas** į studijų programą ar studijų kursą, **mokymo ir mokymosi veikla, egzaminavimo ir** švietimo paslaugų, teikiamų pagal transnacionalinius susitarimus, **vertinimo reikalavimai** turėtų būti lygiaverčiai toms studijų programoms, kurias vykdo kvalifikaciją teikianti institucija.

10. Transnacionalinių studijų programų **akademinė apimtis**, išreikšta kreditais, vienetais, studijų trukme ar kitaip, turėtų būti tokia pat kaip lygiavertėse kvalifikaciją teikiančios institucijos studijų programose, o bet kokių apimtys skirtumų priežastys ir to pasekmės kvalifikacijoms pripažinti turėtų būti aiškiai išdėstytos.

11. Kvalifikacijos, suteikiamos baigus transnacionalines studijų programas, atitinkančias šio Kodekso nuostatas, turėtų būti vertinamos pagal Europos Tarybos ir UNESCO pripažinimo konvencijos sąlygas ir pagalbinius tekstus.

**Aiškinamasis memorandumas
UNESCO ir EUROPOS TARYBOS
TRANSNACIONALINIO ŠVIETIMO TEIKIMO
GEROSIOS PRAKTIKOS KODEKSAS**

***DOKUMENTO STATUSAS:** Kodeksas buvo priimtas Transnacionalinio švietimo darbo grupės trečiajame susitikime, vykusiamame Jeruzalėje 1999 m. lapkričio mėn. Jis buvo pateiktas patvirtinti ENIC tinklui 7-ajame metiniame šio tinklo susitikime 2000 m.*

ENIC tinklas patvirtino Kodeksą ir nusprendė perduoti jį priėmimui Europos Tarybos ir UNESCO pripažinimo konvencijos tarpvyriausybiniame komitete. Komitetas priėmė jį savo antrojoje sesijoje (Ryga, 2001).

Atnaujinta Kodekso versija buvo patvirtinta ENIC tinklo 12-ajame metiniame susitikime 2005 m. ir priimta Europos Tarybos ir UNESCO pripažinimo konvencijos tarpvyriausybiniame komiteto ketvirtojoje sesijoje (Bukareštas, 2007) kaip Europos Tarybos ir UNESCO pripažinimo konvencijos pagalbinis tekstas.

1. Įvadas

Pateikiamas Kodeksas sudarytas taip, kad pristatytų ir siunčiančiosios, ir priimančiosios šalių poreikius dėl transnacionalinio švietimo teikimo. Jo turinys turėtų būti laikomas **Europos Tarybos ir UNESCO pripažinimo konvencijos** papildymu, pateikiančiu normatyvinę sandarą, į kurią turi atsižvelgti nacionalinės pripažinimo įstaigos savo veikloje.

2. Kodekso uždaviniai

Siekiant skleisti gerąją praktiką transnacionalinio švietimo srityje, ypatingą dėmesį skiriant studijų programų teikimo kokybei bei **Europos Tarybos ir UNESCO pripažinimo konvencijos** Šalių teikiamų kvalifikacijų standartams, šis Kodeksas yra skirtas:

- patenkinti siunčiančiosios ir priimančiosios šalių lūkesčius dėl *transnacionalinių susitarimų* aukštajame moksle;
- būti šaltiniu sprendžiant klausimus, susijusius su transnacionalinių susitarimų pagrindu vykdomų studijų programų ir teikiamų kvalifikacijų kokybės užtikrinimu ir vertinimu;

- apsaugoti studentų, darbdavių ir kitų subjektų, kurie gali būti susiję su transnacionalinių susitarimų pagrindu teikiamomis kvalifikacijomis, interesus;
- palengvinti transnacionalinių susitarimų aukštajame moksle pagrindu teikiamų kvalifikacijų pripažinimą.

3. Kodekso įgyvendinimas

Kodeksas apima kompleksą *principų*, į kuriuos turėtų atsižvelgti institucijos ir organizacijos, susijusios su švietimo paslaugų teikimu pagal transnacionalinius susitarimus. Šie principai yra pristatomi kaip formuluotės, turinčios normatyvinę vertę. Siekiant įgyvendinti **Kodekso** nuostatas, ypač kvalifikacijų, suteiktų transnacionalinių susitarimų pagrindu, dėl pripažinimo, ENIC tinklas taiko procedūras, nustatytas **Rekomendacijose dėl užsienio kvalifikacijų vertinimo kriterijų ir procedūrų**. Todėl **Kodeksas** ir **Rekomendacijos** yra vienas kitą papildantys ir paremiantys dokumentai.

Laikantis abipusio pripažinimo principų, būdingų Europos Tarybos ir UNESCO pripažinimo konvencijai, prašymai dėl transnacionalinio švietimo kvalifikacijų, suteiktų jų teikėjų, kurie laikosi Gerosios praktikos kodekse išdėstytų principų ir kriterijų, pripažinimo turėtų būti nagrinėjami individualiai, neuždelsiant ir palankiai, išskyrus atvejus, kai yra teisėtas pagrindas nesuteikti pripažinimo dėl kitų aplinkybių.

4. Kodekso aprėptis

Kodeksas taikomas ypač tiems transnacionaliniams susitarimams, kurių pagrindu vykdomos studijų programos ir suteikiamos kvalifikacijos. Todėl pagrindinis dėmesys skiriamas:

a) institucijoms ir programoms, susijusioms su bet kokiais transnacionaliniais susitarimais, kurių pagrindu institucija teikia švietimo paslaugas už savo kilmės šalies ribų;

b) akademiniam personalui, nepaisant jo kilmės šalies, dirbančiam transnacionalinių susitarimų pagrindu sukurtoje institucijoje (arba studijų programoje);

c) studentams, nepaisant jų kilmės šalies, užregistruotiems į aukštojo mokslo kvalifikacijai įgyti skirtą studijų kursą ar jo dalis, transnacionalinio susitarimo pagrindu sukurtoje institucijoje (arba programoje);

d) agentams, t. y. trečiosioms šalims, kurie transnacionaliniuose susitarimuose veikia kaip nepriklausomi agentai, tarpininkai ir už studentų paiešką atsakingi subjektai;

e) kitoms suinteresuotosioms šalims, tokioms kaip darbdaviai ir plačioji visuomenė, suinteresuotiems aukštojo mokslo kvalifikacijų kokybe.